

Недавно прављење спискова у организацији СНП „Наши“, које ће резултирати или неће резултирати забраном, смислено је једино уколико је искрена намера била самопромоција и реклама. У сваком другом случају, лепљење таквих плаката је глупо, неозбиљно и крајње неодговорно. Ништа тиме није постигнуто, а изгледа као да се о циљу нији ни размишљало пре прављења спискова. Једину корист од свега тога могу да извуку управо поменуте невладине организације, које код својих спонзора могу да се пожале, и да добију нова новчана средства.

Али, требало би подсетити да прављење спискова нису измислили СНП „Наши“. Први списак, озбиљнији и по обиму и по даметима, настао је 2008. као годишњи извештај Хелсиншког одбора и Соње Бисерко. У њему су Бисерко и сарадници на папир ставили имена шездесетак „националистичких“ универзитетских професора, писаца и новинара, уз захтев за цензуру њихових радова и чистку Универзитета. Уз спискове ишло је и неколико препорука које су упућене ЕУ, а једна од бизарних била је захтев да ЕУ не суспендује визни режим, него да само промовише програм размене студената. Тај и такав извештај, са срамним списковима и сновима о тоталитарној еурофилској власти, послати су на адресе хиљаде институција широм света, и такво тужакање прошло је као сасвим легитимно, и поред неких крајње злонамерних захтева, као што је поменути о визном режиму.

Оба списка су срамни примери људске нетолеранције, али док је један бенигни, намењен погледима пролазника који ће списак прочитати са плаката на зиду, други је увијен у академску форму, и послат на адресе влада и моћних организација широм света, које

ових година утичу на политику према нама и утичу на место које Србија има у свету.

Не верујем да је већина невладиних организација састављена од злонамерних страних плаћеника који не пропуштају прилику да раде против државе, а још мање верујем да би неке стране обавештајне службе биле толико неопрезне да на неки лако видљиви начин директно плаћају НВО. Чини се да већина НВО и појединаца верује да чини добро држави, и да ради у интересу народа и његове будућности. Осим у појединим екстремним ситуацијама, као кад на пример Наташа Кандић оде на проглашење независности Косова у Скупштину Косова, сви ти људи могли би фино да артикулишу и образложе сваки свој поступак, који би остатак Србије означио као антидржавни.

Сви ти поступци, укључујући ту и гостовање Кандићеве у приштинској скупштини, резултат су живота у кулама од слоноваче. Сви они (велике организације и истакнути појединци) живе од релативно великих фондова и добрих примања, посећују курсеве у иностранству, разне тренинг програме, панеле... Кад живите у таквим кулама, високо изнад облака, комуницирате само са сличнима, путујете на релацијама Лондон, Брисел, Беч, Будимпешта, тешко да можете да имате осећај за проблеме људи у Трстенику или Ваљеву. Тада су вам главе пуне прича о европским вредностима, а све идеје које имате своде се на покушаје да те вредности по сваку цену примените свуда. Али као што смо некад говорили како совјетски модел социјализма није могуће применити свуда у свету, тако ни бриселски или вашингтонски модел није могуће тек тако применити на сваком месту. Морале би претходно да се узму у обзир локалне специфичности. А оне се не виде из кула од слоноваче, као што се не виде се из даљине Брисела.

У првом озбиљнијем тексту о спиновању у Србији, [Спин Србија](#), писао сам о начинима на које се он користи међу нашим политичарима. Али, тога више изгледа да нема, већ дуже време политичари само реагују на туђе спинове, и само неке невладине организације понекад учествују у њима. Недавно су се десила два догађаја која су накнадно „спинована“, и преко реакција на њих можемо лепо да видимо уобичајени начин посматрања невладиних организација. У Њујорку је једно удружење Бошњака успешно представило један обичан наступ хора као злонамеран, због извођења

Пише: Зоран Грбић
среда, 23 јануар 2013 12:06

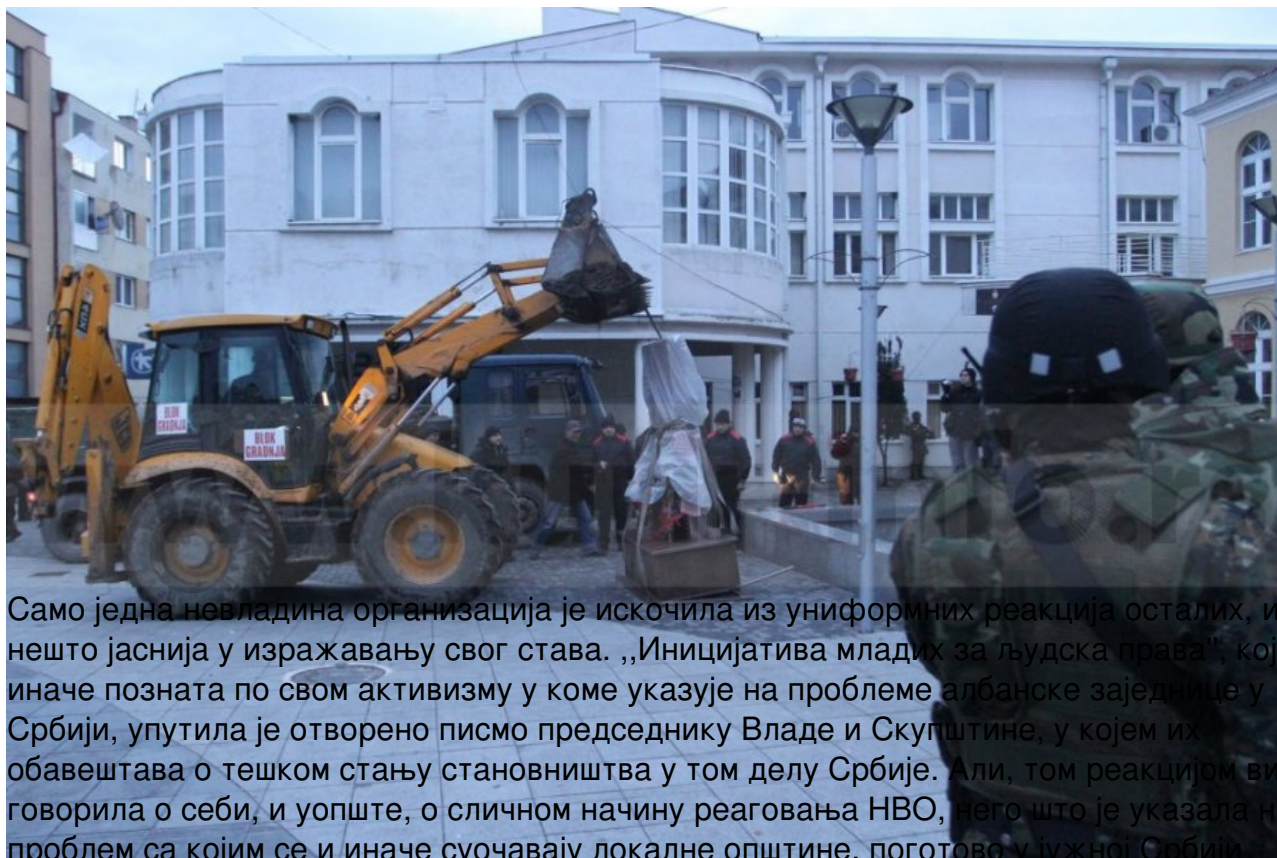
композиције „Марш на Дрину“, а представници Албанаца са југа Србије након провокативног подизања споменика терористима, сваки легитимни протест против тога успешно су пребацивали на терен угрожавања мањинских права.

Реакције на први догађај тачно показују магловитост и искључивост погледа са кула од слоноваче. Иако би по свему морали да знају оно што је јасно већини људи на Балкану, да „Марш на Дрину“ нема никаквих додирних тачака ни са Сребреницом, ни са Босном, ни са ратним злочинима, чега су сигурно свесни и Бошњаци који су покренули спин, они људи из тзв. „невладиног сектора“ који су се огласили, листом су нападали извођење те песме и Јеремића, на исти начин на који га је нападало поменуто удружење. Потпуно без разлога, без оправдања, без размишљања о томе како ће ти њихови напади да изгледају међу обичним светом у Србији.

Реакције на догађаје са спомеником биле су униформне, скоро школски примери уобичајеног деловања невладиног сектора. Ко год се о том догађају огласио, проговорио је скоро идентичном реториком, која је, занимљиво, подсећала на ставове из саопштења Велике Британије. Нагласак изјава био је на жалости због свега што се догодило (дакле, због уклањања споменика), и на томе што је оно дошло у тренутку кад је договор две стране био „на дохват руке“.

Постоје у друштву важне појаве и догађаји, и они мање важни. Онај са једном песмом у УН био је потпуно неважан, онај на југу Србије био је важнији, али је и даље пуко техничко питање којим би само државни органи требало да се баве. Тај догађај постаје тек мало важнији само уколико невладине организације пристану на тај албански спин, и прогласе га важним. Тек тада, спин се заврти, издају се саопштења на све стране, што охрабри и оне који су га започели, и даје им могућност да из увређености могу да најаве и даље акције, које се онда правдају „нападом“ на споменик који је спином проглашен за узрок. А заборавља се да је све почело нелегалним постављањем споменика. Ствар је врло јасна од самог почетка, осим уколико не гледате из даљине Лондона или висине куле – споменик терористима може да буде једино на месту предвиђеном за то, дакле на гробљу. Сва даља прича о томе је само спиновање.

Само једна невадна организација је искочила из униформних реакција осталих, и била нешто јаснија у изражавању свог става. „Иницијатива младих за људска права“, која је и иначе позната по свом активизму у коме указује на проблеме албанске заједнице у Србији, упутила је отворено писмо председнику Владе и Скупштине, у којем их обавештава о тешком стању становништва у том делу Србије. Али, том реакцијом више је говорила о себи, и уопште, о сличном начину реаговања НВО, него што је указала на проблем са којим се и иначе суочавају локалне општине, поготово у јужној Србији (Врање, Сурдулица, Власотинце, Куршумлија...), дакле не само већински албанске заједнице. Пре свега, ако је Иницијатива заиста добронамерна организација која заступа мањинске заједнице, због чега такво отворено писмо није упутила раније? Ваљда је становништво те три општине имало сличан проблем и раније? У писму се наводе проблеми ђака, на пример, али ти проблеми су били актуелни у септембру. Шта је Иницијатива чекала од септембра до сад, и због чега баш сад? Да су писмо послали у септембру, као што би једна нво и морала да ради, можда би се нашао неко у Влади ко би могао да помогне. Можда би медији реаговали и натерали власт да помогне.

YOUTH INITIATIVE FOR HUMAN RIGHTS
INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA
NISMA E TË RINJVE PËR TË DREJTAT E NJERIUT

Међутим, постоји још један, важнији моменат у тој причи, који још више показује колико је Иницијатива младих за људска права поново побркала лончиће. Писмо упућено

Пише: Зоран Грбић
среда, 23 јануар 2013 12:06

званичницима Србије није упућено на праву адресу, уколико је добробит становништва на првом месту. То писмо требало је пре свега упутити председнику општине Прешево. Ако је становништво сиромашно, због чега локална власт губи време око подизања бесмисленог споменика, коме ту чак и није место? Могли су да питају председника општине Прешево, колико је споменик коштао, и због чега тај новац није употребљен на нешто од чега би реалну корист имали грађани? Од тога су барем могле да се купе књиге за ђаке. Чак би могли да му се обрате и истим речима које су користили у писму председнику Владе: „Било би лепо да се уместо великим политичким позабавите малим свакодневним проблемима овога краја. Да се бавите људима пре него што стигнете до споменика". Начин на који су реаговали није добар за обичног становника три албанске општине, и свакако му не иде у корист. И тај начин је подршка спиновању једног лошег акта, подршка представљању споменика као нечега што је важан део људских права. И узгред, млада господо из Иницијативе, Закон о амнестији из 2002. кога помињете у вашем писму, подразумева само да држава одустаје од кривичног гоњења, али не подразумева да је држава признала побуну као легитимну.

Иначе, ова организација је једна од оних НВО које на свом сајту немају део написан на српском језику. Имају део на албанском, имају део на енглеском, и један орвеловски, који се зове „бхцс". Кад је некоме тешко да напишу придев „српски" на сајту, како је могуће веровати у њихову искреност према српској држави? Њима је пре неколико месеци, на једном јавном месту, крајње добронамерно скренута пажња да није добро за њих да немају сајт на српском језику, званичном језику државе у којој раде. Уколико претендују да буду поштовани као добронамерни део друштва, чије су активности уперене ка стварању бољег и праведнијег друштва за све, није добро да се на тај начин одвајају. Могли су барем да испуне форму, и покажу минимум поштовања за државу и већински народ.

А то отприлике важи и за већину осталих невладиних организација и појединаца. Кад неко дозволи себи да тако непромишљено истрчи око овако баналних ствари, каква су два наведена примера, у којима по сваку цену покушавају да одбране нешто крајње нелогично, или кад неко покаже да му је тешко да на сајту напише придев „српски", како је онда могуће да очекују да их ико разуме кад су у питању веће ствари, и да их у тим ситуацијама прихвати као озбиљне и добронамерне, чије мишљење не треба без размишљања у старту одбацити? Због таквог понашања, могуће је да се појаве организације и појединци који ће такве нво назвати издајничким, плаћеним агентурама страних обавештајних служби.